

ואשה זו, שהיה לה בן, ולא נזקקה ליבם, והלכה וניסת לשוק, ואחר כך מת בנה – אם תחייבנה עתה לחלוץ, הרי היא מתגנה בכך על בעלה, לפי שהיא נאסרת לו משמתו הבנים עד שעה שתחלוץ, ונמצא שהיא אסורה לבעלה משום זיקתה לבעל אחר בשעה שהיא יושבת תחתיו, ואין זה "דרכי נועם" של התורה.⁽³⁾

ושוב שאל שאלה שניה, שנעשה מתים כחיים לענין תרומה.

ונשוה את דין התרומה לדין היבום, שיהיו המתים כחיים:

ונעשה מתים כחיים לענין תרומה, כך שאפילו אם מת הזרע מן הישראל, לא תשוב בת כהן לאכול בתרומה, מקל וחומר מיבום, שהבן פוטרה מן הייבום אף לאחר מיתתו –

ומה ביבום, שהוא מקום שלא עשה בו

הכתוב ולד מן הבעל הראשון כולד מן הבעל השני לפוטרה מן הייבום –

בכל זאת, עשה בו הכתוב בנים מתים כבנים חיים, לפוטרה מן הייבום.

תרומה, שהיא מקום שכן עשה בו הכתוב ולד מן הבעל הראשון כולד מן הבעל השני, לפוסלה מן התרומה –

אינו דין שנעשה בו בנים מתים כבנים חיים, לפוסלה מן התרומה?!⁽⁴⁾

והתשובה היא:

תלמוד לומר "ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה, וזרע אין לה. ושבה אל בית אביה".

וזו, הא אין לה עכשיו זרע, והיא שבה לבית אביה.

ועתה מביאה הגמרא את שתי השאלות

וביחד הן ארבע שאלות וארבע תשובות:

השאלה האחת היא על החילוק הראשון – במיתת הבן.

שהן שתי שאלות בענין מיתת הבן, הראשונה על יבום, והשניה על תרומה. דהיינו:

א. לא נעשה מתים כחיים – ביבום.

ב. נעשה מתים כחיים – בתרומה.

והשאלה השניה היא על החילוק השני – בולד.

שהן שתי שאלות בענין הולד, הראשונה על יבום, והשניה על תרומה, דהיינו:

א. נעשה ולד מן הראשון כולד מן השני ביבום.

ב. לא נעשה ולד מן הראשון כולד מן השני בתרומה.

3. רש"י. ומלשונו משמע שאילו היא היתה צריכה לחלוץ היתה נעשית החליצה בעודה אשת איש. אך הריטב"א כתב שהיה צריך לגרשה, ורק אז לחלוץ לה, ובהוצאתה וחליצתה והחזרתה היא מתגנה על בעלה.

ושאלה זו אם ניתן לחלוץ ליבמה בעודה אשת איש, היא נידון לעיל בדף טז בראשונים ובאחרונים, בשומרת יבם שנישאה לאדם זר, שלא הפקיעו קידושיה את זיקתה, והרי היא צריכה חליצה, האם צריך בעלה לגרשה לפני החליצה, או שאפשר לחלוץ לה בעודה תחתיו.

4. ספר קובץ הערות נסתפק בגדר הלימוד מ"דרכיה דרכי נועם", האם הוא סיבת הדין